

NATIONALMUSEUM

med

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm, 2015-05-13

Ku2015/01181/KI
NMW Dnr: 1.5.4-150/2015

YTTRANDE

Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet –
en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen

Sammanfattning

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde (NMW) har tagit del av Kulturdepartementets ovannämnda promemoria och har följande synpunkter;

NMW anser att utgångspunkterna för promemorian huvudsakligen är skalekonomiska effektivitetsvinster. NMW delar inte departementets synpunkter om en sammanslagning av de två myndigheterna Statens centrum för arkitektur och design och Moderna museets verksamheter. Förslaget om en sammanslagning utgår mer från en praktisk samlokaliseringssituation än en innehållslig och verksamhetsförstärkande reform. Förslaget bör genomgå en mer fördjupad utredning där två möjliga mottagande museiverksamheter, NMW och Moderna museet, beaktas. NMW skulle även vilja ta del av slutsatserna från de två pågående utredningarna *Gestaltad livsmiljö - en ny politik för arkitektur, form och design, Dir. 2014:69* samt *Översyn av den statliga museipolitiken, Dir. 2014:8*.

NMW anser att det är viktigt att lyfta fram ett tydligt och väl utrett förslag som stärker och förbättrar möjligheterna för områdena Arkitektur, form och design istället för att lägga ett karbonpapper över ett befintligt uppdrag som inte fungerat. Mötesplatsuppdraget bör ses över och få ett förstärkt och tydligare innehåll. Arkitekturfrågorna behöver förstärkas och komma in i ett sammanhang där de synliggörs på ett bättre sätt.

NMW anser sig ha de överlägset bästa förutsättningar för att:

1. ta emot och utveckla mötesplatsuppdraget i sin befintliga form d.v.s. som det beskrivs i promemorian, utifrån de interna mål som NMW satt upp "att vara en motor för form och design" med en arena på Kulturhuset Stadsteatern och ett brett nationellt och internationellt etablerat samarbete samt med den samlade kunskapen kring form och design. Utgångspunkterna är bl.a. forskning, bevarande och pedagogik, nya samarbeten, samlingsansvar, de historiska kopplingarna, förvärv med donationsmedel som stiftelser och fonder samt en önskan om att fylla och ytterligare utveckla uppdraget med hjälp av utökade resurser.
2. ta emot och utveckla det uppdrag och den samling som avser Arkitektur inom ramen för Statens centrum för arkitektur och designs nuvarande uppdrag. NMW har redan idag en av världens mest betydande arkitektursamlingar med byggnads- och inredningskonst från år 1500 fram till 1930 och kommer i den nyrenoverade museibygnaden på Blasieholmen att få förbättrade förutsättningar för visning av materialet.

NATIONALMUSEUM

med

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Övergripande synpunkter

På grund av promemorians utformning lämnar NMW ett kortfattat remissvar och medverkar gärna i en fördjupad diskussion. En av flera centrala frågor som promemorian inte behandlar är digitala system och samlingsdokumentation som är viktiga och övergripande delar i verksamheten.

NMW vill även rätta till vissa felaktigheter som anges i promemorian på sid. 11, punkt 3.1 *Myndigheterna*:

- NMW har inget riktat anslag för förvärv till samlingarna, förvärv görs enbart med donationer, fonder och stiftelsemedel.

- NMW innehar idag en omfattande arkitektursamling från 1600- talet fram till idag som fortlöpande har visats, diskuterats samt beforskats, senast i ett omfattande samarbete med Versailles i Paris.

Samlingsansvar och utåtriktat arbete

NMW anser att Kulturdepartementets promemoria inte är en tillräcklig utgångspunkt för ett ställningstagande att samla uppgifterna för Moderna museet och Statens centrum för arkitektur och design i en myndighet. NMW har samlingsuppdraget och den samlade kunskapen om materialet med historiska kopplingar fram till nutid. NMW bedriver forskning och i NM Design en omfattande pedagogik med tonvikt på designstrategisk kommunikation i syfte att utveckla nya former för en designdialog. Vidare sprider NMW kunskap, erbjuder ett samlat bibliotek (NM och Moderna museet), arkiv med material- och arbetsprover från namnkunniga formgivare samt visar, vårdar och förvaltar samlingarna. NMW har även ingått samarbetsavtal med andra mindre museer för att öka den ekonomiska effektiviteten och skapa ytterligare utrymme för kärnverksamheten.

Avsnitt 5 Överväganden och 5.1.1 Många beröringspunkter och förslag

Promemorian tar upp samlokaliseringens vinsten och anger att Moderna museet har en lång tradition av gränsöverskridande utställningar och annan publik verksamhet och redan idag är en plats där konst, arkitektur, form och design samspekar. Promemorians argument baseras i grunden enbart på samlokaliseringens vinster. En innehållsfråga blir en lokaliseringsfråga. Tillfället bör tas att se över och utreda själva innehållet i mötesplatsuppdraget samt Statens centrums för arkitektur och designs hela uppdrag och skapa bättre förutsättningar för verksamheten.

De utställningar och de samarbeten som NMW bedriver ligger helt i linje med den beskrivning som promemorian ger beträffande Moderna museet. Bl.a. har NMW tidigare arrangerat symposier om form, konsthantverk och design, delat ut priset Unga Konsthantverkare och arrangerat ett flertal gränsöverskridande utställningar där Konzeptdesign 2004, Craft in Dialogue 2005, ©Stig Lindberg 2006, Queer - begär, makt, identitet 2008, Slow Art 2012, Barockt i samarbete med Kulturhuset stadsteatern 2014, särskilt kan framhållas. NMW har även samarbetat med institutioner i offentliga sammanhang som IASPIS (Craft in Dialogue), KIF och KRO (©Stig Lindberg). Under evakueringsperioden samarbetar NMW bl.a. med Röhsska museet, Form Design Center i Malmö och Vandalorum.

Inför återflytten till den nyrenoverade museibygnaden på Blasieholmen har NMW tagit chansen att vidareutveckla utställningsmediet och samarbeten i tillfälliga lokaler och i nya konstellationer - en resa som pågår ett par år till och ger extraordinära möjligheter att utveckla och pröva nya arbetsformer.

Statens centrum för arkitektur och designs uppdrag bör ses som två delar och analyseras som två separata verksamheter som var för sig kräver en fördjupad innehållslig analys.

NATIONALMUSEUM

med

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Mötesplatsuppdraget

Avsnitt i 5.2.3 Övriga överväganden

”Det finns många argument som talar för att mötesplatsuppgiften hör hemma på ett större museum för konst, arkitektur, form och design. Ett vitalt museum ska t.ex. utifrån sitt perspektiv arbeta med kontroversiella aktuella frågor av stort intresse för en bredare publik, ge plats för debatt om framtidens stora samhällsutmaningar tillsammans med branschaktörerna, samt följa branschens utveckling.”

Slutsatsen kan inte bli något annat än att NMW och Moderna museet är två motsvarande museer med likalydande uppdrag. NMW är med utgångspunkt i remissvarets nämnda styrkor mest lämplig och står beredd att ta emot och utveckla Mötesplatsuppdraget i sin nuvarande form och som förslaget är beskrivet i promemorian.

NMW vill också utveckla uppdraget i diskussion med Kulturdepartementet och med branschen som exempelvis i den referensgrupp som NMW tillsatt. En grund för utveckling av uppdraget innebär t.ex. det upparbetade nationella nätverk som NMW har inom området med bl.a en filial i Östersund, NM Norr, som kommer att invigas under 2018 i en del av landet som inte har lika omfattande samlingar inom konst, form och design som de södra delarna.

Arkitektursamlingen – Arkivet

Med utgångspunkt i den kompetens som NMW besitter och som beskrivits i remissvaret finns full beredskap att ta emot, vitalisera och utveckla den samling som Statens centrum för arkitektur och design förvaltar idag. Detta kan ske genom debatter kopplade till mötesplatsuppdraget, utställningar i internationella och nationella nätverk kompletterade med NMW:s samlingar, fördjupad forskning, digital dokumentation och bevarandeinsatser samt ett brett pedagogiskt arbete kopplat till samhället, vår miljö och den faktiska arkitektur som vi lever och vistas i.

I detta ärende har Överintendent Berndt Arell varit beslutande.
Ställföreträdande myndighetschef Birgitta Castenfors har varit föredragande.

Berndt Arell
Överintendent
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde